

Stockholm, 2023-06-30

Inspel på Livsmedelsstrategin 2.0

Branschföreningen Svensk Torv är en samarbetsorganisation för torvproducenter och användare av torv bland annat för:

- yrkesmässig trädgårdsodling och skogsplantodling
- fritidsodling
- djurhållning, strö och fodertillsats
- biomassa till kraftvärmeverk

Vi har ett femtiotal medlemsföretag. Medlemmarna är torvproducenter samt användare och förädlare av torv. Även miljökonstuler och andra intressenter är medlemmar. Branschföreningens syfte är att verka för ett svenskt hållbart torvbruk och att informera om torv som inhemska naturresurs.

Branschföreningen Svensk Torv välkomnar initiativet till att utforma en ny livsmedelsstrategi och vill här lämna våra synpunkter på de delar som berör dessa delar av livsmedelsproduktion som behöver extra uppmärksamhet vad gäller behovet av torv:

1. växtodling i kontrollerad miljö där behovet av säkra odlingssubstrat är avgörande för att säkerställa produktionen av livsmedel. Torv är huvudråvara vid tillverkning av dessa odlingssubstrat.
2. den inhemska fritidsodlingen och annan småskalig odling av grönsaker, frukt och bär. Säkra och lättillgängliga odlingssubstrat och jordförbättringsmedel för denna kategori tillhandahålls via konsumenthandeln. Torv är huvudråvara vid tillverkning av dessa produkter.
3. djurhållningen där torv används som strö och fodertillsats för att säkra en god djurhälsa.

Växtodling i kontrollerad miljö där behovet av säkra odlingssubstrat är avgörande för att säkerställa produktionen. Odling i kontrollerad miljö; växthusodling, tunnelodling och vertikal inomhusodling med belysning ökar eftersom det erbjuder en mer resurseffektiv och kontrollerad odling än på naturliga jordar. Vissa grödor drivs fram i denna miljö till saluprodukt medan till exempel kål odlas i en kombination där småplantorna drivs upp i kontrollerad miljö för att planteras ut och växa i markjord. I kontrollerad miljö kan många odlingsparametrar säkerställas vilket gör att man effektivare kan nyttja resurser som till exempel vatten, växtnäring och växtskyddsmedel (många gånger behövs inga kemiska växtskyddsmedel alls i denna typ av produktion). Men denna typ av odling är beroende av odlingssubstrat anpassad för ändamålet. Idag är torv den viktigaste råvaran för att tillverka dessa högvärdiga odlingssubstrat.

Fritidsodlingen och småskalig odling sker inomhus, i hemträdgårdar, på balkonger och terrasser, på kolonilotter, små växthus och annan mark. Det handlar ofta om odling på mycket små ytor men odlingen kan vara intensiv med stort utbyte per kvadratmeter och med ett stort känslomässigt värde på det producerade livsmedlen. Det är inte obetydliga mängder med livsmedel som produceras småskaligt, denna typ av produktion har dessutom ett oerhört stort värde som kunskapsförmedlare, som beredskap och ger många andra hälsofördelar än nyttiga livsmedel.

Branschföreningen Svensk Torv

c/o Hasselfors Garden, Box 1813, 701 18 Örebro | info@svensktorv.se | www.svensktorv.se
Bankgiro 835-9721 | Plusgiro 486 82 79-3 | Org nr 802010-7069

Även för denna typ av odling krävs insatsmedel i form av odlingssubstrat, jordförbättringsmedel och gödselmedel. Idag är torv den viktigaste råvaran för att försöka denna marknad med säkra, högvärdiga produkter via konsumenthandeln. Ett arbete pågår att erbjuda mer cirkulära råvaror i produkterna men för att få en säker och god funktion behövs även fortsättningsvis torv som råvara.

Djurhållning. Torv som strö ger fördelar flera gånger om. Torven suger upp stora mängder vätska och binder ammoniak effektivt, detta leder inte bara till en bättre stallmiljö med god luftkvalitet utan även till att kvävet bevaras i gödseln och kan föras tillbaka till åkern och nyttiggöras i växtodlingen. Torv används också som fodertillsats bland annat i smågrisproduktion där användning av antibiotika och andra läkemedel kan uteslutas eller hållas nere.

Torv är alltså en nödvändig råvara för att fortsatt kunna bedriva en specialiserad och högvärdig livsmedelsproduktion i trädgårdar. Torv finns tillgängligt i stora enhetliga volymer över landet och har unika egenskaper som odlingssubstrat, jordförbättring och strömedel. Torven innehåller inte oönskade ämnen eller föroreningar och är utmärkt som inblandning för att förädla samhällets cirkulära material till användbara produkter. Ser man till hela marknaden för odlingssubstrat i Sverige så står torv för ca två tredjedelar av den totala volymen. Ett generellt krav är att odlingssubstrat måste finnas tillgängligt både i tillräcklig kvantitet och kvalitet.

Men torven är ifrågasatt. Oftast bygger motståndet på desinformation och känslor, inte på fakta. Vi önskar att torvens roll beaktas i sin helhet och inte bara ur en eller ett fåtal aspekter. Dessutom behövs mycket mer forskningsdata kring dikade torvmarker, torvbruk och dess klimatpåverkan ur ett brett perspektiv. Inte minst vad ett importberoende får för konsekvenser.

Dikade torvmarker har en negativ klimatpåverkan men lösningar med återvätning och restaurering är inte så enkelt som det kan framstå i debatten. Vår bransch känner dessa marker väl och vill vara en del av omställningen men vår synpunkt är att torven bör kunna tas tillvara på de marker där torvbruk lämpar sig. Efterbehandlingen bör betraktas som restaurering och tillgodoräknas i Sveriges klimatberäkningar. Det finns många starka argument för att torv både kan skördas och användas hållbart.

Om Livsmedelsstrategin inte slår fast att det måste finnas tillgång till inhemska odlingssubstrat och att torv är en nödvändig råvara dessa behöver stora resurser avsättas direkt för att utveckla alternativ. Det är något som branschen redan gör men med mycket små resurser och i stor konkurrens om material från andra näringar samt med stora utmaningar vad gäller till exempel tillgänglighet, volymer, kvalitetsegenskaper och ekonomisk bärkraftighet. Vad ska maten då odlas i? Vad är livsmedelssäkerheten värd?

Problem och åtgärder som vi vill uppmärksamma Livsmedelsstrategin på:

1. Samhällsnyttan och behovet av torv måste fastslås

Både odlingssubstrat och strö är insatsmaterial i livsmedelsproduktionen. Det är material som inte rönar mycket uppmärksamhet så länge de finns tillgängliga och fungerar bra. Torv har en betydelsefull roll som råvara och Sverige har gott om torv på redan dikade torvmarker och kan vara självförsörjande på torvråvara. **Vi önskar att en liten del av denna naturresurs**

Branschföreningen Svensk Torv

c/o Hasselfors Garden, Box 1813, 701 18 Örebro | info@svensktorv.se | www.svensktorv.se
Bankgiro 835-9721 | Plusgiro 486 82 79-3 | Org nr 802010-7069

fortsättningsvis ska vara tillgänglig för de samhällsnyttor den bidrar med vilket staten och myndigheter bör stå bakom.

Lösning: Odlings- och strötorv ska betraktas som en strategiskt viktig råvara, precis som i Finland. Regeringen tar ett ökat ansvar för att i regleringsbrev till berörda myndigheter informera om den centrala roll torv har för samhällsnyttan att producera säkra livsmedel. På detta sätt kan torvbruket tryggas genom att myndigheterna kan ge tillstånd till torvtäkter.

2. Tillståndprocesserna måste ses över

Branschen har ett överhängande behov av nya täktillstånd då mycket få nya tillstånd medges. En genomgång av hur lång tid varje företag har torvtäktstillstånd visar att det kommer råda brist på svenskproducerad torv för odlingssubstrat inom en snar framtid.

Tio år i snitt är den kvarstående tid som våra medlemsföretag har täktillstånd. Mycket få nya tillstånd medges, handläggningstiden är mycket lång och bedömningar gör mycket olika.

Lösning: Att tillgång på den strategiska råvaran torv finns. Genom att regeringen genom beslut eller regleringsbrev ger myndigheterna ett **övergripande ansvar för att det finns tillräckligt med torvtäktstillstånd** för att trygga Sveriges försörjning av odlingssubstrat för livsmedelsproduktion.

3. Torvens betydelse för djurhälsa och beredskap i djurhållningen

Den torra sommar som vi just nu upplever har stora konsekvenser för djurhälsan. För att kunna parera de negativa följderna av torka, vilket leder till brist på foder och strö har torven en viktig roll att fylla. Torv är lagringbart och erbjuder ersättning till halm och spån då dessa material av olika skäl inte finns tillgängliga i tillräcklig mängd. **Vi vill att torvens betydelse för djurhållningen erkänns ur ett beredskapsperspektiv.** Torv som fodertillsats och strömedel har stor betydelse när det gäller att minimera antibiotika och andra läkemedel inom djurhållningen.

Lösning: Torv ingår i beredskapsplanen för livsmedelsförsörjning.

Branschföreningen Svensk Torv har förhoppningen att det inspel vi här lämnat kommer ha betydelse för arbetet med att utforma Livsmedelsstrategin 2.0. Vi vill betona att det är viktigt att se till alla led som berörs, primärledet förbises ofta och med detta inspel vill vi peka på torvens olika användningsområden och dess stora inverkan på Sveriges förmåga att säkerställa att det finns strategier som tryggar vägen från jord till bord.

Med vänliga hälsningar

Pia Holmberg
Ordförande

Branschföreningen Svensk Torv

Korta torvfakta

Sverige har 6,2 miljoner ha torvmark, 2,6 miljoner är dikad torvmark och 12000 ha är torvtäkt (ca 2 promille)

- Torv bildas av vitmossor
- Torv finns över hela Sverige
- Torv har lågt pH-värde
- Torv kan lagra stora mängder vatten
- Torv är näringsfattigt
- Finns i stora volymer
- Torvbruket är tillståndspliktigt enligt miljöbalken
- Torvbruket har lagkrav på obligatorisk efterbehandling efter avslutad täktverksamhet.
- Torv är lagringsbart
- Torv torkas med sol och vind i fält
- Torv är transporteffektivt